

غربالگری سرطان

اعظم روزمه

پرستار بخش خون و انکولوژی

مرکز تحقیقات هماتولوژی و انکولوژی دانشگاه علوم

پزشکی تبریز

بهار ۱۳۸۷

پروستات افزایش می یابد. با این حال در بزرگ شدن پروستات یا التهاب آن نیز این آزمایش بیش از حد معمول نشان داده می شوند (بزرگی پروستات در میان سالی یا سنین بالاتر معمول است). این آزمایش نتایج گمراه کننده داشته و موجب بروز اضطراب، صرف هزینه و آزمایشات غیر ضروری دیگر می گردد و به همین دلیل PSA به عنوان آزمایش غربال گری عمومی توصیه نمی شود. در مردانی که سابقه ابتلای سرطان پروستات در خانواده آنها وجود دارد می توان از این تست جهت غربال گری استفاده کرد.

منبع مورد استفاده

<http://www.MD Consult.com>

شود تا اعضا داخلی مورد مشاهده قرار گیرد. این آزمایش معمولاً در سن ۵۰ سالگی شروع می شود و با توجه به سابقه فردی و خانوادگی ممکن است هر ۵ تا ۱۰ سال تکرار شود. اگر شما در معرض خطر بالای ابتلا به سرطان روده قرار دارید از پزشک در مورد فواصل زمانی انجام آزمایشات سوال نمایید.

معاینه انگشتی مقعد

در این آزمایش، معاینه کننده با انگشتی که دستکش پوشیده است غده پروستات را لمس می کند. سرطان پروستات در مقایسه با پروستات سالم بسیار مشکل لمس می شود. اگر چیزی غیر عادی لمس شود آزمایشات اضافی دیگری برای تشخیص تومور لازم است و اینکه آیا این نوع سرطان قابلیت انتشار دارد یا نه؟

سایر آزمایشات غربالگری

اگر سرطان پستان در خانواده شما در سنین جوانتر بروز کرده است، بهتر است آزمایش ژن BRCA را انجام دهید. این آزمایش، فرم تغییر یافته ژنی را که احتمال بروز سرطان پستان را افزایش می دهد و فرد بصورت ارثی آن را دارا می باشد، نشان می دهد. در زنانی که تغییرات ژن BRCA1 یا BRCA2 را دارند، برای اجتناب از ابتلا به سرطان پستان، جراحی برداشتن پستان انجام می گیرد.

هنوز ضرورت انجام سایر آزمایشات دیگری کاملاً مشخص نشده است مانند تست PSA "آنتی ژن ویژه پروستات". سطح خونی PSA معمولاً در مردان مبتلا به سرطان

➤ غربالگری سرطان چیست؟

غربالگری سرطان به مجموعه آزمایشاتی اطلاق می‌گردد که برای یافتن علائم سرطان یا افزایش احتمال بروز و رشد سرطان در افراد انجام می‌گیرد. آزمایشات غربالگری برای جستجوی سرطان، "آزمایشات تشخیصی زودرس" نامیده می‌شوند. آزمایشات غربالگری که احتمال انتشار سرطان را نشان می‌دهند "غربالگری پیشگیرانه" نامیده می‌شوند. یک نمونه برای آزمایش تشخیصی زودرس، ماموگرام هست که تومورهای پستان سرطانی را هنگامی که خیلی ظریف هستند، نشان می‌دهد. یک مثال برای غربالگری پیشگیرانه پاپ اسمیر می‌باشد. این آزمایش نشانگر تغییرات سلولی سرطانی، قبل از بروز واقعی سرطان می‌باشد.

➤ چرا غربالگری سرطان اهمیت دارد؟

این غربالگری موجب نجات زندگی و بهبود کیفیت زندگی بیماران سرطانی می‌گردد. در سال‌های اخیر، پیشرفت‌های زیادی در درمان سرطان رخ داده است. سرطان در سال‌های نه چندان دور به عنوان حکم مرگ شناخته می‌شد. درمان زود هنگام بیماری، منجر به نتیجه رضایت بخش و غالباً درمان بیماری می‌شود. اکثر افرادی که اکنون بدن‌بال بیماری سرطان زنده مانده‌اند، غالباً افرادی هستند که به خاطر تشخیص زود هنگام سرطان، درمان موفقیت‌آمیز بوده است. برای مثال، تغییرات پیش سرطانی یافت شده توسط پاپ اسمیرمی‌تواند به راحتی شناخته شده و قبل از بروز سرطان درمان شود. سرطان پستان کوچک، دو سال قبل از بروز

تغییرات سرطانی در پستان فرد قبل از تشخیص توسط معاینه پستان، توسط ماموگرام قابل شناسایی می‌باشد.

➤ آزمایشات غربالگری توصیه شده کدامند؟

آزمایشات غربالگری که مفید و موثر واقع می‌شوند شامل موارد زیر است:

- 🔄 ماموگرام پستان برای کنترل سرطان پستان در زنان
- 🔄 پاپ اسمیر برای شناسایی تغییرات پیش سرطانی و یا سرطان دهانه رحم
- 🔄 آزمایش وجود خون مخفی در مدفوع برای کشف تغییرات پیش سرطانی و یا سرطانی در روده بزرگ.
- 🔄 سیگموئیدوسکوپی یا کولونوسکوپی (دیدن روده با دستگاه مخصوص) جهت بررسی سرطان کولورکتال.
- 🔄 معاینات انگشتی مقعد از نظر وجود سرطان پروستات در مردان.

➤ ماموگرام

اگر شما در معرض خطر بالای ابتلا به سرطان پستان قرار دارید و اگر سن شما ۳۰ سال و یا بیشتر است، از پزشک در مورد ماموگرام و معاینات دوره ای پستان سوال کنید. پزشک ممکن است انجام تصویر سازی مغناطیسی تشدید شده "MRI" را توصیه کند.

تمام زنان در سنین ۷۰-۵۰ سالگی بایستی هر یک الی دو سال ماموگرام انجام دهند که به تاریخچه شخصی و خانوادگی افراد بستگی دارد. مقایسه سالیانه ماموگرام‌ها، موجب تشخیص زودرس سرطان می‌گردد. در صورتی که

سن بالای هفتاد سال دارید در مورد دفعات انجام ماموگرام سوال نمایید.

➤ پاپ اسمیر

خانم‌های جوان بایستی اولین نمونه برداری از دهانه رحم را برای غربالگری سرطان سرویکس، در شروع اولین فعالیت جنسی یا بعد از ۲۱ سالگی انجام دهند. تمام زنان بایستی سالانه یک بار پاپ اسمیر را انجام دهند، مگر اینکه سه بار متوالی جواب پاپ اسمیر آنها طبیعی باشد که در این حالت پزشک هر ۳ سال یک بار نمونه برداری را توصیه خواهد کرد.

➤ آزمایش وجود خون مخفی در مدفوع

از نظر وجود سرطان روده بزرگ، بایستی تمام زنان و مردان بالای ۵۰ سال سالانه یک بار غربالگری وجود خون مخفی در مدفوع را انجام دهند. برای انجام این آزمایش، ۳ روز متوالی نمونه مدفوع تهیه خواهید نمود.

نمونه‌ها از نظر خون در آزمایشگاه بررسی می‌شوند. در صورت مشاهده خون، به آزمایشات دیگری نیاز خواهید داشت. البته وجود خون در مدفوع نشانگر سرطان روده نیست و فقط لزوم انجام آزمایشات بیشتری را جهت تایید یا رد بیماری نشان می‌دهد.

➤ سیگموئیدوسکوپی و کولونوسکوپی

عکسبرداری از روده، جهت کشف تغییرات پیش سرطانی یا سرطانی در روده بزرگ انجام می‌گیرد. در این روش یک لوله نازک انعطاف پذیر نورانی از داخل مقعد عبور داده می‌شود.